

Boll. Soc. Hist. Nat. Balears, 33 (1989-1990): 269-273 Palma de Mallorca.

APORTACIÓ A LA FLORA ORQUIDIÒFILA DE LES ILLES BALEARS

G. ALOMAR¹

PARAULES CLAU: Orquídies, corologia, illes Balears.

KEYWORDS: Orchids, chorology, Balearic Islands.

RESUM. Se citen sis nous tàxons per a la flora orquidiòfila de les illes Balears i es donen una sèrie de noves localitats dels tàxons més rars a l'arxipèlag.

SUMMARY. NEW ORCHID RECORDS FOR THE BALEARIC ISLANDS (W. MEDITERRANEAN). Six orchid taxa are newly recorded for the Balearic Islands and several new localities are added for some rare orchids.

INTRODUCCIÓ

Aportam noves dades al coneixement de les orquídies de les illes Balears.

Per a cada localitat s'especifiquen les coordenades UTM (10 Km²). L'autor conserva material fotogràfic de la majoria de les cites dels diferents tàxons i puntualment plecs d'herbari.

La nomenclatura adoptada és la proposada per BAUMANN & KÜNKELE (1988).

OBSERVACIONS

Orchis mascula L. subsp. ichnusae Corrias.

Endemisme de l'illa de Sardenya (CORRIAS, 1982) trobat als cims més alts

¹ Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. Carrer de Can Veri, 1-3r. 07001. Ciutat de Mallorca.

de la Serra de Tramuntana, al Puig Major (31SDE8000) i al Massanella (31SDE8000), entre els 1200 i els 1450 metres. Floreix de mitjan abril a mitjan juny. La major part dels exemplars estan empenyalats, segurament per la forta pressió dels herbívors. Se'n conserva plec d'herbari i fotografies. Primera cita per a la flora balear i ibèrica.

Serapias nurrica Corrias.

Endemisme de l'illa de Sardenya trobat a la costa nord-occidental de Menorca (31SEE8030). Viu sobre sòl silici a la garriga de bruc femella (*Ampelodesmo-Ericetum scopariae* (O. De Bolòs et Mol.) O. de Bolòs, R. Mol. et P. Monts., 1970). Floreix d'abril fins a principis de juny, de del nivell de la mar fins als 200 metres. Resta per confirmar si les antigues cites de RODRIGUEZ (1904) de *S. vomeracea* (Burn.) Briq. corresponen o no a aquest endemisme tirrènic, recentment descrit a l'illa de Sardenya (CORRIAS, 1982). Primera cita per a la flora balear i ibèrica confirmada pels doctors V. Hoffman i H. Baumann (comunicació personal 25-12-88). Se'n conserven fotografies.

Orchis X parvifolia Chaub. (*Orchis fragans* Poll. X *O. palustris* Jacq.).

Híbrid descobert el 1987 per G. Alomar i J.A. Rosselló als voltants del Parc Natural de l'Albufera de Mallorca (31SEE1000). Se'n conserven fotografies. Primera cita per a les Balears.

Ophrys bombyliflora Link. X **O. fusca** Link.

Híbrid descobert el 1986 a l'Albufereta de Pollença (31SEE0010) i fotografiat per R. Salichs. Primera cita per a les Balears.

Ophrys X pseudofusca Albert & Cam. (*Ophrys fusca* Link. X *O. incubacea* Bianca).

Trobada a Bendinat (Calvià) (31SDD6070) i a Sant Elm (Andratx) (31SDD4080). Primera cita per a les Balears.

Ophrys X manfredoniae O. & E. Danesch (*Ophrys tenthredinifera* Willd. X *O. incubacea* Bianca).

Fotografiada el 1984 per F. Moll a les Basses (Andratx) (31SDD4080) i fotografiada el 1986 per R. Salichs a la Cala de Sant Vicent (Pollença) (31SEE0010). Primera cita per a les Balears.

***Cephalanthera rubra* (L.) Rich.**

Trobada a 1986 per J.A. Aguiló a Son Moragues (Valldemossa) (31SDD6000).

***Neottia nidus-avis* (L.) Rich.**

Trobada el 1984 a Ternelles (Pollença) (31SDE9010) i al Castell d'Alaró (31SDD8090) el 1990.

***Orchis spitzelii* Sauter ex Koch.**

Trobada el 1989 al Puig de Massanella (Escorca) (31SDE8000). Aquest tàxon fins ara havia estat confós amb *Orchis patens* Desf. Les anteriors cites de *Orchis patens* Desf. (PORTA, 1887; KNOCH, 1921; MALAGARRIGA, 1968; SUNDERMANN, 1975; WILLIAMS, 1979; DUVIGNEAUD, 1979; MOORE, 1980; GREYWILSON, 1982; BECKETT, 1988; ALOMAR *et al.*, 1988; i BOLÒS *et al.*, 1990) corresponen segurament a aquest tàxon mediterrani. Se'n conserva plec d'herbari i fotografia. Tàxon confirmat pels Drs. Hoffmann i H. Baumann (com. pers. 25-12-88).

***Orchis collina* Banks & Soland.**

La cita de Palma Nova (BONAFÉ, 1978) sembla haver desaparegut davall l'autopista de Palma a Andratx. Però se n'han trobat noves localitats a les Penyes Roges (Calvià) (31SDD5070) a 1980 i al Puig Morisca (Calvià) (31SDD5070) el 1986.

***Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich.**

Trobada a les illes Dragonera (31SDD4080), Tagomago (31SCD8020) i de les Mones (31SFE0025).

***Barlia robertiana* (Loisel) Greuter.**

Trobada a les illes Dragonera (31SDD4080) i Pantaleu (31SDD4080).

***Ophrys vernixia* Brot.**

Trobada a l'illa d'en Colom (31SFE0020).

***Ophrys fusca* Link.**

Trobada a les illes Dragonera (31SDD4080) i Porroig (31SCD5000).

***Ophrys tenthredinifera* Willd.**

Trobada a l'illa Pantaleu (31SDD4080).

Ophrys apifera Huds.

Trobada a l'illa Dragonera (31SDD4080).

Serapias lingua L.

Trobada a l'illa Coniera (31SDD9030).

Serapias parviflora Parl.

Trobada a l'illa Dragonera (31SDD4080).

CONCLUSIONS

Se citen dos tàxons que constitueixen novetat per a la flora balear i ibèrica i quatre tàxons que són nous per a la flora balear; ampliam la distribució d'altres tàxons menys coneguts. En els dos primers adjuntam una sèrie d'observacions sobre l'hàbitat i l'ecologia de les espècies.

AGRAÏMENTS

Vull deixar constància de la meua amistat i agraïment envers Bartomeu Sastre, amb qui trobarem *Orchis mascula* subsp. *ichnusae*; envers J.A. Rosselló, amb qui trobarem *Orchis X parvifolia*; envers R. Salichs i F. Moll, per les seves fotografies i envers J.A. Aguiló i J. Jurado, per la seva informació.

BIBLIOGRAFIA

- ALOMAR, G., RITA, J. & ROSSELLÓ, J.A. 1988.— Notas florísticas de las Islas Baleares (III). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 32: 141-144.
- BAUMANN, H. & KÜNKELE, S. 1988.— *Die Orchideen Europas*. Kosmos. Naturführer. 191 pp. Stuttgart.
- BECKETT, E. 1988.— *Wild flowers of Majorca, Minorca, Ibiza*. Balkema. Rotterdam.
- BOLÒS, O., VIGO, J., MASALLES, R.M. & NINOT, J.M. 1990.— *Flora Manual dels Països Catalans*. Ed. Pòrtic, Barcelona.
- BONAFÉ, F., 1978.— *Flora de Mallorca*. Vol. II: 7-43. Ed. Moll. Palma de Mallorca.
- CORRIAS, B., 1982.— Le Plante endemiche della Sardegna. 110-111. *Boll. Soc. Sarda Sci. Nat.*, 21: 397-410.
- DUVIGNEAUD, J., 1979.— *Catalogue provisoire de la Flora des Baléares*. Soc. Ech. Pl. Vasc. Eu. Occ. et B. Méd. 17, 43 pp. Liège.
- KNOCHÉ, H., 1921.— *Flora Balearica. Stude Phytogéographique sur les îles Baléares*. Montpellier. Tom I: 398-416.
- MALAGARRIGA, H.T., 1968.— Notas fitocorológicas. *Acta Phytotaxonomica Barcinonensis*, 1: 57-64.

- MOORE, D.M., 1980.– *Flora Europaea*. Vol. 5: 325-350. Cambridge University Press.
- RODRIGUEZ, J.J., 1904.– *Flórlula de Menorca*. Imp. Fàbregues. Maó, 198 pp.
- SUNDERMANN, H., 1975.– *Orchideen. Europäische und Mediterrane*. Hildesheim. 243 pp.
- WILLIAMS, J.G. 1979.– *Guide des Orchidées d'Europe, d'Afrique du Nord et du Proche-Orient*. Dela Chaux & Niestlé. París. 192 pp.